

opatrenie učené obžalovaným nelze označiť za dostatočné, aby bolo zabránené každému úrazu. Vrchný súd poukazuje na znalecký posudok, podľa ktorého nie je potreba urobiť pri transmisii zvláštne zariadenia na ochranu života a telesnej bezpečnosti osôb, keď je transmisia vo zvláštnom dostatočne veľkom priestore, kde niet iného strojového zariadenia a kde sa nekonajú žiadne iné práce, pokiaľ taký priestor je zatvorením učený neprístupný pre osoby v podniku nezamestnané. Také opatrenie však obžalovaný neučinil, lebo — ako bolo už uvedené — transmisný priestor bol mlynicou každému prístupný. Nerozhodné je, že tento priestor bol určený len pre zamestnancov mlyna a nie pre osoby cudzie, keď nebolo učené žiadne opatrenie, aby cudzie osoby nemohly tohoto vchodu použiť. Za také dostatočné opatrenie nelze najmä považovať to, že obžalovaný sveril vedenie mlyna a dohľad nad ním 17 ročnému učňovi, lebo tu išlo len o učňa, teda o osobu neoboznámenú ešte dostatočne s celým vedením podniku a nevhodnú k tomu už pre mladistvý vek menovaného učňa, ktorý nemohol byť obžalovanému dostatočnou zárukou, že cudzím osobám skutočne bude zabránený prístup k nebezpečnému miestu. Obžalovaný mal byť tým opatrnejší, keď vedel, že za učňom dochádzajú do mlyna mladí chlapci, čo plyní z toho už uvedeného zistenia, že im zakazoval prístup k transmisii. Či medzi týmito napomínanými chlapcami bol aj poškodený, a či aj on bol na nebezpečnosť prístupu k transmisii zvlášť upozornený, nebolo zistené, avšak ani v prípade, že sa tak stalo, nebol by ústny alebo písomný zákaz dostatočným opatrením, lebo pri známej neposlušnosti a všetočnosti mladých chlapcov nepostačí taký zákaz, ale treba urobiť vhodné opatrenie, aby zákaz nemohol byť prestúpený.

Obžalovaný si mohol preto pri náležitej dbalosti uvedomiť, že v prípade odvrátenia pozornosti učňa, ktorému sveril dohľad nad mlynom, alebo v prípade jeho zamestnania na inom mieste môžu sa k transmisii priblížiť cudzie osoby a môžu byť ňou zachytené a zranené, prez to však neučinil žiadne opatrenie, aby tejto možnosti zabránil. Konal preto nedbale. Keďže táto nedbalosť obžalovaného prejavila sa pri jeho zamestnaní a mala za následok ťažké zranenie J. G-a, je daná skutková podstata prečinu podľa § 310, odst. 2 tr. z. tak po objektívnej, ako aj po subjektívnej stránke. Bolo preto treba vyhovieť dôvodnej zmätočnej sťažnosti vrchného štátneho zastupiteľstva, z dôvodu zmätočnosti podľa § 385, č. 1 a) tr. p. zrušiť rozsudok odvolacieho súdu a uznať obžalovaného vinným uvedeným prečinom.

Čs. 5396.

Škodou na majetku ve smyslu § 197 tr. z. je pouze škoda, znamenající jeho z m e n š e n í, nikoli však to, že se majetek neplacením úroků nezvětšil.

Škodou je i ušlá mzda, neobdržel-li ji někdo za vykonanou práci.

Úmysl poškozovací po rozumu § 197 tr. z. — dává-li se obžalovanému za vinu, že na poškozených podvodně vylákal vklady a připravil je o zaslouženou mzdu — je dán jen tehdy, byl-li obžalovaný v době listivého předstírání a vydávání se za osobu majetnou rozhodnut, že poškozeným vklady nevrátí nebo že jim smluvené mzdy vůbec nebude platiti.

(Rozh. ze dne 9. října 1935, Zm I 230/35.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného V. K. do rozsudku krajského soudu trestního v Praze ze dne 29. října 1934, pokud jím byli obžalováni V. K. a V. N. uznání vinnými mimo jiné zločinem podvodu podle §§ 197, 200, 201 d) a 203 tr. z., rozsudek ve výroku tom a ve výroku o trestu a ve výroci s ním souvisících zrušil jak ohledně V. K., tak i podle § 290 tr. ř. ohledně V. N. a vrátil věc soudu první stolice, aby ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl.

Z d ů v o d ů:

Jako zmatek č. 9 a) § 281 tr. ř. uplatňuje zmateční stížnost nedostatek skutkové podstaty zločinu podvodu po stránce objektivní i subjektivní. Dovozuje, že na straně obžalovaného K. nešlo o žádné listivé předstírání a jednání a že K. nebral na sebe nepravou tvářnost majetné osoby. Také o uvedení v omyl prý nešlo. V. K. prý byl majetný člověk, spoléhal na to, že důl, který spolu s V. N. koupil, má podle ocenění odborníka cenu 982.400 Kč, že měsíční zisk bude činit 39.381 Kč a později dokonce 153.500 Kč. Všichni poškození prý věděli, že své peníze vkládají do dolu. V. K. pak, spoléhaje na uvedený podnik, právem prý se domníval, že poškození budou mít na dole stálé zaměstnání a že jim vklady budou vráceny. Z toho všeho prý pak vysvítá, že V. K. nejednal v úmyslu, poškozené o jich vklady připravit.

Soud zjistil, že obžalovaní K. a N. koupili na jaře 1931 důl za 350.000 Kč a na kupní cenu převzali knihovní pohledávku Dra S. per 350.000 Kč, takže hotově nezaplatili ani haléře a že knihovní vlastnictví bylo připsáno matce V. K-y a družce V. N-ého. Soud zjistil dále, že obě tyto ženy neměly vůbec žádného majetku a že také obžalovaní K. a N. neměli prostředků, aby důl uvedli v chod, a že se proto rozhodli na radu inž. A. V. opatřit si potřebné peníze tím způsobem, že přijmou na důl zaměstnance, kteří by do něho vložili peníze. Jen postavení šachty, nutné k započetí dolování uhlí na dole, vyžadovalo podle zjištění soudu nákladu 500.000 Kč. Soud zjistil o majetkových poměrech obžalovaných K. a N. vedle toho, co bylo již uvedeno, že obžalovaný N. nebyl v době koupi dolu ani s to, aby zaplatil za operaci své manželky v roce 1928 provedenou 400 Kč.

Obžalovaní přijali do služeb dolu F. Š. se vkladem 30.000 Kč, A. Š. se vkladem 30.000 Kč, F. K. se vkladem 30.000 Kč, J. F. se vkladem 18.200 Kč, F. Ch. se vkladem 15.000 Kč. Vklady byly mimo vklad Ch.

na dole knihovně zajištěny. Palmár Dra P. za sepsání smluv byl placen přímo ze složených vkladů. Vklad Ch. nebyl zajištěn, protože obžalovaní nesložili intabulační poplatek 200 nebo 300 Kč. Všem poškozeným bylo, jak soud zjišťuje, obžalovanými předstíráno, že důl je před otevřením, že potřebují jen malých investic a že vklady budou na tříměsíční výpověď vráceny. Všichni byli přijati jako zaměstnanci dolu za velmi výhodných podmínek. Soud dále zjistil, že obžalovaní sháněním zaměstnanců pověřili advokáta Dra R. V., který inseroval, že se hledají zaměstnanci s kaucí do výnosného podniku, že smlouvy s nimi však sepisoval advokát Dr. V. P., o němž obžalovaní říkali, že je nestranný advokát, který je nezastupuje, že do smluv bylo zapsáno místo »kauce« »vklad« a že poškození, kteří se neustále domnívali, že skládají kauci, byli ubezpečováni, že je to totéž.

Vzhledem k těmto zjištěným skutečnostem nalézací soud došel k přesvědčení, že obžalovaní K. a N. se ukrývali pod nepravou tvářnost lidí mohoucích platiti a že poškozeným lstivě předstírali, že je trvale zaměstnají na dole, že důl bude co nejdříve otevřen, že bude výnosným podnikem, že budou dostávat velmi slušný plat a že vklady budou 6% úrokovány a na tříměsíční výpověď vráceny, ač věděli, že tyto podmínky nemohou splniti. Také ve skutečnosti důl v té době nezačal pracovat, poškození tam nebyli zaměstnáni, smluvený plat nedostávali a nedostali ani vklady, ani úroky.

Ovšem k subjektivní skutkové podstatě podvodu je třeba, aby pachatel již při lstivém předstírání nebo jednání podle § 197 tr. z. a podle § 201 d) tr. z. byl veden konečným úmyslem, způsobiti škodu na majetku nebo jiných právech, čili aby jednal v předem pojatém úmyslu poškozovacím. V případech F. Š., A. Š., F. K. a J. F. usoudil soud nalézací, že úmysl obžalovaných K. a N. se nesl k tomu, poškoditi tyto osoby o ú r o k y ze složených vkladů a o s m l u v e n é s l u ž n é, a to u každého ve výši přes 2.000 Kč, a zjistil, že tato škoda jim také skutečně vzešla. Soud výslovně uvádí, že nedošel ku přesvědčení, že úmyslem obžalovaných bylo uvedené zaměstnance o vklady vůbec připravit, a že nevylučuje možnost, že knihovně zajištěné vklady se jednou alespoň z části vrátí poškozeným.

Právem vytýká zmateční stížnost, že nevyplacení úroků není škodou ve smyslu podvodu podle § 197 tr. z.

Škodou ma majetku ve smyslu § 197 tr. z. je pouze škoda, znamenající jeho zmenšení, nikoli však to, že se majetek neplacením úroků nezvětšil (§ 1333 obč. zák.). Nárok na placení úroků je nárokem ryze soukromoprávním, který pro pojem škody ve smyslu § 197 tr. z. a její výši nepřichází proto vůbec v úvahu. V té příčině nutno ostatně přihlídnouti ještě k tomu, že úroky byly všem poškozeným kromě F. Ch. knihovně zajištěny spolu s kapitálem, že úroky ne starší tří let mají stejné knihovní pořadí s kapitálem a při nepostačující rozdělovací podstatě jest je uhraditi před kapitálem (§ 215 ex. ř.).

Úmysl poškozovací ve smyslu § 197 tr. z. byl by dán jen tehdy, byli-li by obžalovaní v době lstivého předstírání a vydá-

vání se za osoby majetné již rozhodnutí, že vklady poškozeným vůbec nevrátí, nebo, že jim smluvené mzdy vůbec platiti nebudou (viz Dr. Finger, Strafrecht II., str. 571). Škodou je i ušlá mzda, neobdrželi-li ji někdo za vykonanou práci, poněvadž i pracovní síla je hospodářským statkem, jež lze v penězích oceniti. O poškození hospodářských statků, jsoucích k dispozici, lze však mluvit jen tehdy, má-li ten, jenž má býti poškozen, již nárok na majetkovou částku, o níž má býti připraven (Komentář rak. trest. práva od Dr. Altmanna a Dr. Jakoba, str. 550 a rozh. 2448 a 3119 Sb. n. s.). Ke lsti nestačí sice vědomí, že vklady nebude lze vrátiti po uplynutí tříměsíční výpovědní lhůty, ovšem může však lest záležeti i ve slibu, že bude zápůjčka zaplacená hotově do určité lhůty, byl-li si pachatel vědom nevážnosti svého slibu a byl-li tento omyl o době vrácení vkladu, vyvolaný lstivým předstíráním, pro oklamaného pohnutkou jeho rozhodnutí (rozh. 4181 Sb. n. s.). Pokud zmateční stížnost uplatňuje, že ke zločinu podvodu je potřebí, aby pohnutkou pachatelovou bylo opatřiti si z trestného činu majetkovou výhodu, nutno poukázati k tomu, že pohnutka trestného činu je lhostejná, a není třeba, aby pachatel byl veden úmyslem, způsobením škody osobě třetí zaopatřiti si nějaký zisk (Sb. n. s. čís. 3486).

Zmateční stížnost ne sice výslovně, avšak skutečným poukazem uplatňuje též zmatek č. 5 § 281 tr. ř., a to neúplnost rozsudku, poukazujiíc k tomu, že nalézací soud nepřihlédl k posudku inž. J. Ch., jež si obžalovaní K. a N. vyžádali o ceně a výnosnosti koupeného dolu před tím, nežli jej koupili a vklady od poškozených přijali. Posudek ten tvoří součást trestných spisů a byl též při hlavním přelíčení přečten. Podle něho obsahuje koupený důl bez ploch dosud neprozkoumaných pod zemí 982.400 tun hnědého uhlí v ceně 982.400 Kč, nehledíc při tom na investice (jámy, věž atd.) v dole učiněné. Uhlí je podle posudku toho dobré jakosti, chudé na popel a lehce se rozprodá v okolí T., takže lze docíliti měsíčního zisku 39.381 Kč, který později, až nastanou příznivější poměry, stoupne na 104.002 Kč 02 h a dokonce na 153.500 Kč měsíčně.

Vytýkaná neúplnost týká se okolnosti závažné pro posouzení otázky, zda obžalovaní, majíce v ruce tento příznivý posudek odborníka báňského inženýra, mohli se pokládati za osoby majetné a zda, když důl ten koupili a úvěr pro něj opatřovali v předpokladu těchto zisků, dobrozdáním znalce opodstatněných, musili míti vědomí, že berou na se nepravou tvářnost osoby majetné, ku placení schopné. tudíž pro posouzení, zda obžalovaní jednali v dobré víře, že budou moci splniti závazky, jež na se brali, či zda uvedli poškozené v omyl vědomě lstivým předstíráním, že jsou majetní; to platí i v případě F. Ch., byť i obžalovaní jeho vklad na dole knihovně nezajistili, neboť i bez tohoto zajištění mohli po případě býti subjektivně přesvědčeni, že uspokojí pohledávky všech, od nichž vklady přijali. Nalézací soud dále neuvážil při posouzení subjektivní stránky, že obžalovaní, jak první soud zjišťuje, hledali zámožného finančníka, jenž by jim poskytl takový úvěr, aby mohli důl opatřiti potřebným zařízením a aby jej uvedli v chod, a že inž. A. V. jim slíbil

takového finančníka opatřiti, a že jim radil, že prozatím, nežli se tak stane, musí se spokojiti s dražším úvěrem v ten způsob, že musí do svých podniků přijati více zaměstnanců, kteří by do dolu vložili peníze, a že inž. A. V. takového finančníka též hledal v osobě jedné dámy, která měla obžalovaným poskytnouti zápůjčku 100.000 Kč, k níž však nedošlo. I tato okolnost měla býti uvážena pro úsudek, zda obžalovaní mohli býti subjektivně při přijímání vkladů, resp. kaucí přesvědčeni, že je budou moci včas i s úroky vrátiti, a mzdy slíbené zaplatiti, jakmile větší úvěr získají, důl v chod uvedou a z něho získají příjmy znalcem odůvodňované. Nezabýval-li se tedy nalézací soud těmito okolnostmi a nehodnotil-li je po stránce subjektivního zavinění obžalovaných, zůstal rozsudek kusým a neúplným a trpí zmatkem podle § 281, č. 5 tr. ř.

Čís. 5397.

Zločin podle § 81 tr. zák. po stránce objektivní předpokládá, že úřední nebo služební výkon, k jehož zmaření směřuje násilné jednání pachatelovo, spadá do oboru oprávnění a povinností, náležejících osobě v § 68 tr. zák. uvedené důsledkem jejího úředního nebo služebního postavení nebo zvláštního, vrchností jí daného příkazu; při tom nesejde na věcné oprávněnosti dotčeného úkonu, nýbrž rozhoduje jen formální oprávnění oné osoby k jeho výkonu.

Rozhodování o sporných nárocích na majetek a držbu věci, pokud se týče rozhodování o věcech, dotýkajících se přímo soukromoprávních poměrů různých jednotlivců, náleží ku pravomoci soudů a nespadá do oboru věcí, které jsou šem 28 obecního zřízení pro Čechy přikázány do samostatné působnosti obce, aniž je takové rozhodování přeneseno jinými zákony na obec ve smyslu § 29 cit. obec. zřízení.

Starosta obce by vybočil z mezí svého formálního oprávnění, kdyby si osoboval rozhodnutí o takových odporujících si nárocích třetích osob.

(Rozh. ze dne 9. října 1935, Zm I 894/35.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalované do rozsudku krajského soudu v Mostě ze dne 21. května 1935, pokud jím byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem veřejného násilí podle § 81 tr. z., rozsudek ten zrušil v napadeném výroku o vině, jakož i ve výroku o trestu a ve výrocích s tím souvisejících jako zmatečný a vrátil soudu první stolice, by o ní v rozsahu zrušení znovu jednal a rozhodl.

Z d ů v o d ů :

Zmateční stížnosti, dovolávající se důvodů zmatečnosti čís. 5, 9 [patrně 9 a)] § 281 tr. ř., je přisvědčiti, že výrok odsuzující stěžovatelku pro zločin veřejného násilí podle § 81 tr. z. na základě dosavadních skutkových zjištění nemůže obstáti.